

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Guidelines for Ethical Conduct in the Teaching Profession for Early Childhood Teachers

Chompoopraw Mingmongkol^{1*} & Pichayada Damkaew^{2*}

แนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูสำหรับครูปฐมวัย

ชมพูปราว มิ่งมงคล ^{1*}, & พิชญาดา ดำแก้ว^{2*}

ARTICLE INFO

Name of Author &
Corresponding Author: *

1. Chompoopraw Mingmongkol

ชมพูปราว มิ่งมงคล

Early Childhood Education College,
Sarasas Suvarnabhumi Institute of
Technology

วิทยาลัยการศึกษাপฐมวัย

สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

E-mail: Chompoopraw.ming@gmail.com

2. Pichayada Damkaew

Early Childhood Education College,
Sarasas Suvarnabhumi Institute of
Technology

พิชญาดา ดำแก้ว

วิทยาลัยการศึกษাপฐมวัย

สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

E-mail: Pichayada2795@outlook.com

คำสำคัญ:

จรรยาบรรณวิชาชีพครู, ครูปฐมวัย, บทบาทครู
ปฐมวัย, การศึกษাপฐมวัย

Keywords:

Code of Ethics for the Teaching
Profession, Early Childhood Teacher,
Roles of Early Childhood Teacher, Early
Childhood Education

Article history:

Received: 18/08/2024

Revised: 08/03/2025

Accepted: 20/06/2025

Available online: 26/09/2025

How to Cite:

Mingmongkol, C., & Damkaew, P. (2025).
Guidelines for Ethical Conduct in the
Teaching Profession for Early Childhood
Teachers. *Journal Dhamma for Life*,
31(4), 68 - 88.

ABSTRACT

This academic article aims to present practical guidelines for early childhood teachers in adhering to the Code of Ethics for the Teaching Profession. It analyzes the relationship between the five categories of professional ethics, as outlined in the Teachers' Council of Thailand Regulation B.E. 2556 (2013), and the seven roles of early childhood teachers stated in the Early Childhood Education Curriculum B.E. 2560 (2017). The findings reveal that the ethical codes align closely with the roles of early childhood educators and can be synthesized into practical guidelines that encompass self-development, role-modeling, age-appropriate experience planning, holistic development promotion, appropriate use of technology, and fostering collaboration with parents and communities. Moreover, three new conceptual insights emerged: the Ethics of Integration, the Ethics of Connection, and the Ethics of Empowerment. Following these ethical practices will help early childhood teachers gain the trust of children, professional peers, and society, ultimately contributing to the sustainable development of early childhood education quality.

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai-Journal Citation Index Centre

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูสำหรับครูปฐมวัย โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพครูทั้ง 5 หมวดตามข้อบังคับคุรุสภา พ.ศ. 2556 กับบทบาทครูปฐมวัย 7 ด้านตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ผลการศึกษาพบว่าจรรยาบรรณวิชาชีพครูมีความสอดคล้องกับบทบาทครูปฐมวัย สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางปฏิบัติที่ครอบคลุมการพัฒนาตนเอง การเป็นแบบอย่างที่ดี การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมตามวัย การส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน นอกจากนี้ ยังค้นพบองค์ความรู้ใหม่ 3 ประการ คือ จรรยาบรรณแห่งการบูรณาการ จรรยาบรรณแห่งการเชื่อมโยง และจรรยาบรรณแห่งการเสริมพลัง การปฏิบัติตามแนวทางนี้จะช่วยให้ครูปฐมวัยได้รับความศรัทธาจากเด็ก ผู้ร่วมวิชาชีพ และสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างยั่งยืน

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเปรียบเสมือนบ่อเกิดแห่งศักยภาพมนุษย์ ด้วยเป็นช่วงวัยอันทรงคุณค่าที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อันเป็นรากฐานสำคัญของการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ในวัยนี้ เด็กเปี่ยมด้วยพลังแห่งการเรียนรู้และความกระตือรือร้นที่จะซึมซับทุกสิ่งรอบตัว หากไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสมในช่วงเวลาอันมีค่านี้ "โอกาสทอง" ดังกล่าวย่อมไม่อาจย้อนคืนกลับมา ด้วยเหตุนี้ เด็กปฐมวัยจึงสมควรได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ผ่านการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักวิชาการและปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อหล่อหลอมให้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ (ณัฐริกันต์ อ่ำเจ็ก, 2568)

ครูปฐมวัยทวีความสำคัญในฐานะผู้มีบทบาทหลักในการอภิบาลและพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงามอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงความสุขและความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็นสำคัญ นอกเหนือจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าแล้ว ครูปฐมวัยพึงเป็นแบบอย่างอันประเสริฐ ซึ่งจะหล่อหลอมทัศนคติของเด็กที่มีต่อครูและการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ ครูปฐมวัยจึงต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู อันเป็นบรรทัดฐานแห่งความประพฤติที่บุคลากรทางการศึกษาพึงปฏิบัติตามเพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพครูได้รับการกำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เปรียบดังเข็มทิศนำทางที่ครูทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืนย่อมเผชิญกับการคัดค้านและปฏิเสธจากสังคม ซึ่งนับเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงโทษทางสังคม จรรยาบรรณวิชาชีพครูจึงมิใช่เพียงแนวทางการประพฤติปฏิบัติเท่านั้น หากแต่เป็นกรอบแห่งความคิดและจิตวิญญาณที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งครูพึงยึดถือเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของตนเอง นักเรียน เพื่อนร่วมวิชาชีพ และสังคมโดยรวม การมีจรรยาบรรณที่ดีจะหล่อหลอมครูให้เป็นผู้มีคุณลักษณะ มีวิจรรณญาณ กล้าหาญ ยุติธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธาแก่ผู้เกี่ยวข้อง และลดทอนการเห็นแก่

ประโยชน์ส่วนตน อันส่งผลโดยตรงต่อความสุขและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน (กิตติภาส นิ่งสูงเนิน, 2567: 500)

บุคคลที่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครู ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งปวง ทั้งนี้ ครูสภาได้กำหนดจรรยาบรรณขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ ความเคารพศรัทธา และความยกย่องนับถือในหมู่ผู้เรียน ผู้รับบริการ และสังคมโดยภาพรวม อันจะนำไปสู่การธำรงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพครูอย่างสง่างาม

นอกจากนี้ จรรยาบรรณวิชาชีพยังทำหน้าที่เสมือนโล่กำบังภัยจากผู้ไม่สุจริต ที่อาจอาศัยกลวิธีต่าง ๆ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยมิชอบใช้อำนาจหน้าที่ในวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการเบียดบังหรือฉ้อฉลผู้อื่นด้วยเหตุนี้ สมาชิกทุกคนในวิชาชีพครูจึงมีอาจหลักเล็งความรับผิดชอบในการยึดมั่นในระบบคุณธรรมเสริมสร้างความสามัคคี และปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด เพื่อสรรค์สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ประเสริฐและส่งเสริมภาพลักษณ์ของวิชาชีพครูให้เป็นที่ประจักษ์และเชื่อถือในสังคม (ณัฐศกรณ์ ร้อยกอง, 2567: 110)

ความเป็นมาของจรรยาบรรณวิชาชีพครู

จรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้ประกอบอาชีพครูมาอย่างยาวนาน โดยได้นำหลักพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการปฏิบัติ และได้เริ่มกำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรใน ปี พ.ศ. 2506 โดย ม.ล.ปิ่น มาลากุล ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และประธานกรรมการอำนวยการ ครูสภาในสมัยนั้น ซึ่งได้ออกระเบียบจรรยาบรรณสำหรับครูไทยขึ้นมาจำนวน 2 ฉบับ พร้อมกันเป็นครั้งแรกและได้ยกเลิกไป เนื่องจากจรรยาบรรณ พ.ศ. 2506 ไม่ได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ จึงได้ปรับปรุงจรรยาบรรณครูขึ้นใหม่และประกาศใช้ ใน ปี พ.ศ. 2526 ต่อมาด้วยสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ครูสภาจึงมีมติให้แก้ไขปรับปรุงจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2526 ซึ่งประกาศใช้นานต่อเนื่องถึง 12 ปี และได้ประกาศใช้ระเบียบครูสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 เป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู โดยมีลักษณะมุ่งเน้นความเป็นครูในด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อนักเรียนเป็นสำคัญ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ครูสภาได้มีการประกาศใช้จรรยาบรรณวิชาชีพครู ฉบับใหม่โดยมีมติให้เรียกว่า “ข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548” โดยได้ให้ความหมายของวิชาชีพ คือ วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษาให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน และครูเป็นบุคคลที่ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียน การสอนและการส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2548: 39)

ในปี พ.ศ. 2556 ครูสภาได้มีมติเห็นชอบให้ยกเลิกข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และมีการปรับปรุงใหม่เป็น “ข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของ

วิชาชีพ พ.ศ. 2556” (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556 : 72 - 74) โดยในข้อบังคับฉบับนี้ ได้ให้ความหมายของ “วิชาชีพ” คือ วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษาให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ และ ความหมายของ “ครู” คือ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน อีกทั้ง ได้มีการกำหนดความหมายของ “จรรยาบรรณของวิชาชีพ” คือ มาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ทั้งนี้ “ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556” ได้มีการกำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพ เป็น 5 หมวด ดังนี้

หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกายวาจา และจิตใจ
4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ
5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

หมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพครู

อาชีพครูเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ของชาติ เป็นผู้สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประเทศ โดยหน้าที่หลักของครูคือการจัดการเรียนการสอน คอยอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน มีจุดมุ่งหมายในการสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีเพื่อเป็นกำลังของชาติ จรรยาบรรณวิชาชีพครูจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตนของครู เป็นเหมือนเครื่องมือที่สร้างมาตรฐานให้แก่วิชาชีพครู เพื่อสร้างคุณค่าของครูให้เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป แต่ด้วยวิถีชีวิตของมนุษย์ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนหลงลืมหลักการและคุณธรรมที่เคยยึดถือ จึงเริ่มก่อให้เกิดความเสื่อมเสียและความไม่สงบสุขได้ง่ายขึ้นทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นผลกระทบจากการไม่เคร่งครัดต่อศีลธรรมจริยธรรมอันดี จรรยาบรรณวิชาชีพจึงเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมภายในของบุคคล เพื่อเป็นกฎเกณฑ์ บรรทัดฐานในวิชาชีพ การปฏิบัติว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่สมควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดการควบคุมในวิชาชีพที่ทุกคนยอมรับและปฏิบัติตาม (ทยาตา รัตนภิญโญวานิช , 2563)รวมทั้งทำให้ผู้ร่วมอาชีพมีความสามัคคีและปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นจรรยาบรรณวิชาชีพครูยังช่วยให้การบริการต่อผู้อื่นไปอย่างมีคุณธรรม เท่าเทียม ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

จรรยาบรรณวิชาชีพจึงมีความละเอียดละไมกว่ากฎระเบียบ มีความลึกซึ้งกว่าวินัย เทียบเท่าอุดมการณ์ เป็นเหมือนสายใยของกลุ่มคนร่วมอาชีพ ร่วมอุดมการณ์เป็นระบบเกียรตินิยมที่ซื่อสัตย์และปกครองตนเอง ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพครูจะเป็นการสร้างคุณธรรม ให้เกิดขึ้นในสังคม โดยป้องกันไม่ให้กลุ่มคนที่อยู่ในวิชาชีพเอารัดเอาเปรียบหรือปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร้จรรยาบรรณ เป็นเหมือนเกราะป้องกันวิชาชีพให้ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายและสังคม แสดงถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำให้สังคมเกิดความศรัทธา เป็นระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติของสมาชิกทุกคนในวิชาชีพ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการปฏิบัติผิดกฎหมาย กฎเกณฑ์ และหลักคุณธรรม (ประณต นาคะเวช, 2565) และจรรยาบรรณวิชาชีพครูจึงได้ปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ได้แก่ ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ปราภวนาดี เห็นอกเห็นใจต่อกัน และมีความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ จรรยาบรรณวิชาชีพครูจะช่วยสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ครู และการประพฤติปฏิบัติหรือตามจริยธรรมจะช่วยพิทักษ์สิทธิ์ในการประกอบวิชาชีพครู และดำเนินไปตามทำนองคลองธรรม รวมถึงการลดปัญหาการประพฤติผิดต่าง ๆ ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของผู้ประกอบวิชาชีพครูในด้านการมีจริยธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การปฏิบัติตนของครูตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

การปฏิบัติตนของครูตามจรรยาบรรณวิชาชีพได้มีการกำหนดขึ้นผ่านประกาศข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 โดยให้ความหมาย “แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ” หมายความว่า ประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติที่กำหนดขึ้นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตาม ประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องหรือพึงประพฤติตาม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องหรือพึงละเว้น 5 ด้าน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550 : 37 - 56) ดังนี้

ด้านที่ 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง (พฤติกรรมที่พึงประสงค์)

1. ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี
2. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย
3. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด
4. ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ
5. ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และ
ผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

ด้านที่ 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง (พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์)

1. เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือเสพติดจนขาดสติหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพเป็นที่น่ารังเกียจในสังคม
2. ประพฤติผิดทางชู้สาวหรือมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ
3. ขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ จนเกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานตามหน้าที่
4. ไม่รับรู้หรือไม่แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติหน้าที่
5. ขัดขวางการพัฒนาองค์การจนเกิดผลเสียหาย

ด้านที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (พฤติกรรมที่พึงประสงค์)

1. แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ
2. รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ
3. ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้
4. อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ
5. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ
6. เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิค วิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ
7. ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์การ
8. เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์การวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์

ด้านที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์)

1. ไม่แสดงความภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพ
2. ดูหมิ่น เหยียดหยาม ให้อายผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ศาสตร์ในวิชาชีพ หรือองค์การวิชาชีพ
3. ประกอบการงานอื่นที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
4. ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่รับผิดชอบ หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือแบบแผนของทางราชการจนก่อให้เกิดความเสียหาย
5. คัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
6. ใช้หลักวิชาการที่ไม่ถูกต้องในการปฏิบัติวิชาชีพ ส่งผลให้ศิษย์หรือผู้รับบริการเกิดความเสียหาย
7. ใช้ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ หรืออาศัยองค์การวิชาชีพแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

ด้านที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (พฤติกรรมที่พึงประสงค์)

1. ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถ และเสมอภาค
2. สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส
3. ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล
4. ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ อย่างหลากหลาย
5. ให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง
6. เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็นยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร

ด้านที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์)

1. ลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม
2. ไม่ใส่ใจหรือไม่รับรู้ปัญหาของศิษย์หรือผู้รับบริการ จนเกิดผลเสียหายต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ
3. ดูหมิ่นเหยียดหยามศิษย์หรือผู้รับบริการ
4. เปิดเผยความลับของศิษย์หรือผู้รับบริการ เป็นผลให้ได้รับความอับอายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง
5. จูงใจ โหม้มน้าว ยุยงส่งเสริมให้ศิษย์หรือผู้รับบริการปฏิบัติขัดต่อศีลธรรมหรือกฎระเบียบ
6. ชักชวน ใช้อ้างวนศิษย์หรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหาสิ่งเสพติด หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข
7. เรียกร้องผลตอบแทนจากศิษย์หรือผู้รับบริการในงานตามหน้าที่ที่ต้องให้บริการ

ด้านที่ 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (พฤติกรรมที่พึงประสงค์)

1. เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
2. มีความรัก ความสามัคคี และรวมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา

ด้านที่ 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์)

1. ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
2. ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยตำหนิ ให้อายผู้อื่นในความบกพร่องที่เกิดขึ้น
3. สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในองค์กรหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหาย
4. เจตนาให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
5. วิวาทษ์ วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี

ด้านที่ 5 จรรยาบรรณต่อสังคม (พฤติกรรมที่พึงประสงค์)

1. ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อ

ส่วนรวม

3. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
4. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพัฒนาเศรษฐกิจภูมิปัญญาท้องถิ่น

และศิลปวัฒนธรรม

ด้านที่ 5 จรรยาบรรณต่อสังคม (พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์)

1. ไม่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนที่จัดเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งทางตรงหรือทางอ้อม
2. ไม่แสดงความเป็นผู้นำในการอนุรักษ์หรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา หรือสิ่งแวดล้อม
3. ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์หรือพัฒนาสิ่งแวดล้อม
4. ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนหรือสังคม

แผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพจึงเป็นตัวช่วยและชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูเพื่อให้บรรลุตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และนำไปสู่การเป็นครูอย่างสมภาคภูมิและไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของนักเรียนหรือผู้รับบริการ โดยครูต้องประพฤติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองตามแนวทางวิชาชีพ หมั่นศึกษาหาความรู้ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ ช่วยให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ที่ชัดเจนเป็นเครื่องมือเตือนสติในการประกอบอาชีพว่าสิ่งใดพึงกระทำ สิ่งใดพึงละเว้น และเพื่อให้เกิดคุณค่าต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อองค์กรและต่อสังคมต่อไป (ชยสร สมบุญมาก, 2565)

ครูปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560

เด็กปฐมวัย เป็นเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วง 0 - 6 ปี ถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่สุดในการวางรากฐาน การพัฒนาในทุกด้าน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะสมองมีการพัฒนาและเกิดการ เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัด การเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องตามหลักพัฒนาการ หลักการเรียนรู้ และหลักวิชาการแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตใน อนาคต โดยครูปฐมวัยเป็นบุคคลสำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาปฐมวัย ซึ่งบุคคลสำคัญของเด็กปฐมวัยเป็นอย่าง ยิ่ง หรือเรียกได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน เพราะเป็นผู้วางรากฐาน คอยหล่อหลอม ขัดเกลา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กปฐมวัย ดังนั้น ครูปฐมวัยจึงเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กปฐมวัยรอง จากพ่อ แม่ และผู้ปกครอง บุคลิกภาพ พฤติกรรม การปฏิบัติต่าง ๆ ของครูปฐมวัยจึงเป็นต้นแบบการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัยและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทัศนคติต่อการศึกษาศึกษาของเด็กปฐมวัยต่อไป

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการ อบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้ เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความ เข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนา ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่า ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 2)

วิสัยทัศน์การศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยมีวิสัยทัศน์ คือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคน ดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง/7ข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 3)

บทบาทครูปฐมวัยสำหรับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

บทบาทของครูปฐมวัยมีความสำคัญและยิ่งใหญ่เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษามนุษย์ทุกคน ซึ่งจะ เริ่มการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลหรือปฐมวัย ครูปฐมวัยจึงเป็นด่านแรกที่ทุกคนต้องเจอ โดยการเป็นครูปฐมวัย นั้นจะมีความละเอียดอ่อนและทรงคุณค่าในการสร้างพุทธนิสัย เจตคติพิสัย และทัศนคติทางการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัย ตลอดจนการจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม โดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ เหมาะสมตามวัยของเด็กปฐมวัย ซึ่งยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูที่ให้แก่เด็กเป็นสำคัญ มุ่งให้เด็กมีทักษะชีวิต มีวินัย และมีความสุข โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม วิถีชีวิตของเด็กที่มีความแตกต่างกัน บริบทของของสังคม ชุมชน และ วัฒนธรรม

ครูปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตั้งแต่อายุ 0-6 ปี โดยการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ไม่จัดเป็นรายวิชา แต่เป็นการจัดกิจกรรมโดยการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือทำ เพื่อให้เกิดความรู้ และทักษะอย่างหลากหลาย ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยต้องมีความสมดุลทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทั้งนี้ครูปฐมวัยจึงต้องวางแผนในการส่งเสริมและเตรียมความพร้อมในการดูแล พัฒนา และจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

เด็กปฐมวัย อายุต่ำกว่า 3 ปี

มุ่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย อายุต่ำกว่า 3 ปี ให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย คือ เด็กปฐมวัยมีร่างกายที่เจริญเติบโตตามวัย
2. ด้านอารมณ์ จิตใจ คือ การมีสุขภาพจิตที่ดีมีความสุขในทุก ๆ วัน
3. ด้านสังคม คือ การสร้างปฏิสัมพันธ์การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
4. สติปัญญา คือ การเริ่มมีทักษะทางภาษา การสนใจเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

โดยครูปฐมวัยมีบทบาทสำหรับการจัดประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 3 ปี ดังนี้

1. ดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องและเหมาะสมและตอบสนองความต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล
2. สร้างบรรยากาศภายในและภายนอกห้องเรียนด้วยความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทางอารมณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในวิถีชีวิตประจำวัน
3. จัดประสบการณ์ตรงกับความสนใจของเด็กปฐมวัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือทำจริง และเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กปฐมวัยอย่างหลากหลาย
5. จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ และของเล่นที่สะอาดหลากหลายเหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยรอบด้าน รวมถึงมีพื้นที่ในการเล่นน้ำ เล่นทราย
6. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อธรรมชาติ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยมีสื่อหลากหลายที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ หลีกเลี่ยงการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นพี่เลี้ยงเด็ก
7. จัดรวบรวมข้อมูลและติดตามการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
8. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชน มีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 6, 19)

9. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ โดยเลือกใช้สื่อดิจิทัลอย่างระมัดระวัง เช่น เพลง การ์ตูนภาษา หรือเกมแบบสัมผัสหน้าจอที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและกล้ามเนื้อเล็ก ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่อย่างใกล้ชิด (พัฒน์นรี จันทราภิรมย์, 2566)

10. ใช้เทคโนโลยีช่วยในการสื่อสารกับครอบครัว เช่น การส่งคลิปสั้นหรือภาพถ่ายพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบ้านกับศูนย์เด็กปฐมวัย

11. ปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมผ่านวิถีชีวิตประจำวัน เช่น การแบ่งปัน การรอคอย การช่วยเหลือผู้อื่น โดยยึดหลักการเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ (Modeling) จากผู้ใหญ่ ครู และเพื่อนรอบข้าง เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากพฤติกรรมจริงในสถานการณ์จริง (เตือนใจ ผางคำ, 2565)

12. สอดแทรกเรื่องคุณธรรมในการจัดกิจกรรม เช่น การกล่าวขอบคุณ การขอโทษ การมีน้ำใจ ในรูปแบบที่เหมาะสมกับวัย เช่น ผ่านนิทาน เพลง เกม และบทบาทสมมติอย่างง่าย ๆ

เด็กปฐมวัย อายุ 3 - 6 ปี

มุ่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย อายุ 3 - 6 ปี ให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตามวัยอย่างเต็มศักยภาพพร้อมสู่การเรียนรู้ในระดับชั้นต่อไป ได้แก่

1. ด้านร่างกาย คือ เด็กปฐมวัยมีร่างกายเติบโตตามวัย แข็งแรง รักษาและมีสุขนิสัยที่ดี
2. ด้านอารมณ์ จิตใจ คือ มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดี
3. ด้านสังคม คือ มีวินัย สามารถเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. สติปัญญา คือ การสื่อสารด้วยภาษา และสนใจ เสาะหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

โดยครูปฐมวัยมีบทบาทสำหรับการจัดประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยอายุ 3 – 6 ปี ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกันกับเด็กปฐมวัย
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็กปฐมวัย

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีวินัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้อาคาการณ์ไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 26, 41)

9. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม เช่น สื่อมัลติมีเดียแบบอินเทอร์แอคทีฟ แอปพลิเคชันฝึกทักษะ และห้องเรียนเสมือน เพื่อกระตุ้นการคิดและการมีส่วนร่วม การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล (ณัฐนิชา มณีพฤษ, 2566)

10. ส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การร่วมมือ และการคิดสังเคราะห์ ผ่านการเล่น การตั้งคำถาม และการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ (กนกอร สังข์จันทร์, 2567)

11. จัดประสบการณ์โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ที่เปิดโอกาสให้เด็กตั้งคำถาม ค้นคว้า ทดลอง และนำเสนอผลงาน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำและผู้ร่วมเรียนรู้

12. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการเข้าไปในทุกกิจกรรม เช่น การเคารพสิทธิของผู้อื่น การมีวินัย การซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น นิทาน บทสนทนา เกมจำลองสถานการณ์ และกิจกรรมกลุ่ม (เตือนใจ ผางคำ, 2565)

13. ใช้สถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง (เช่น การเก็บของเล่น) และผู้อื่น (เช่น การดูแลเพื่อนร่วมกลุ่ม)

จากบทบาทของครูปฐมวัยที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในปัจจุบันมีความซับซ้อนและต้องอาศัยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็กและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัว และแนวคิดทางการศึกษาสมัยใหม่ล้วนส่งผลต่อวิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ครูจึงต้องปรับตัวและพัฒนาบทบาทของตนให้สอดคล้องกับความท้าทายและโอกาสในยุคปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาภาพรวมของบทบาทครูปฐมวัยทั้งในการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และเด็กอายุ 3-6 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสังเคราะห์และจัดกลุ่มเป็น "บทบาทของครูปฐมวัย" ได้ 7 ด้านที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็ก ซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 บทบาทของครูปฐมวัย 7 ด้าน

ด้าน	บทบาทของครูปฐมวัย
1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย	1.1 ดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม 1.2 จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดและปลอดภัย 1.3 ติดตามพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล
2. ด้านการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	2.1 สร้างบรรยากาศแห่งความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ 2.2 จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2.3 สร้างความมั่นคงทางอารมณ์ในวิถีชีวิตประจำวัน
3. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	3.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการทำงานของสมอง 3.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและประสาทสัมผัส 3.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้ 3.4 ใช้แนวทางการเรียนรู้แบบโครงงาน 3.5 ใช้สถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันเป็นแหล่งเรียนรู้
4. ด้านการส่งเสริมทักษะและพัฒนาการ	4.1 ส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 2 4.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ 4.3 ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นและผู้ใหญ่ 4.4 ส่งเสริมการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
5. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	5.1 ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านวิถีชีวิตประจำวัน 5.2 ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 5.3 สอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ 5.4 ใช้การเป็นแบบอย่าง (Modeling) ในการเรียนรู้
6. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้	6.1 เลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมเพื่อการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ 6.2 ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับครอบครัว 6.3 จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย 6.4 ใช้สื่อมัลติมีเดียและแอปพลิเคชันเพื่อกระตุ้นการคิด
7. ด้านการสร้างความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน	7.1 จัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับครอบครัวและชุมชน 7.2 ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุนสื่อ และร่วมกิจกรรม 7.3 เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก

จากการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของครูปฐมวัย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการจัดกลุ่มบทบาทครูปฐมวัย อย่างเป็นระบบเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย ด้านการสร้าง

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมทักษะและ พัฒนาการ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และด้านการสร้างความร่วมมือ กับครอบครัวและชุมชน การจำแนกประเภทดังกล่าวสอดคล้องกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยแบบองค์ รวมทั้งในช่วงอายุต่ำกว่า 3 ปี และช่วงอายุ 3-6 ปี ตามหลักการพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วยด้าน ร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพและ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน

แนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูสำหรับครูปฐมวัย

จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพครูและแบบแผนพฤติกรรมตาม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ทั้ง 5 หมวด ได้แก่ หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และหมวด 5 จรรยาบรรณต่อ สังคม รวมถึง ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์การศึกษาปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และบทบาทของครูปฐมวัย 7 ด้าน พบว่ามีความสอดคล้องและเป็นแนวทางการปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณวิชาชีพครูสำหรับครูปฐมวัย ดังนี้

ตารางที่ 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพครู บทบาทครูปฐมวัย 7 ด้าน และแนวทางการ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครูปฐมวัย

จรรยาบรรณวิชาชีพครู (ข้อบังคับคุรุสภา พ.ศ. 2556)	บทบาทครูปฐมวัย 7 ด้าน	แนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สำหรับครูปฐมวัย
หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง	ด้านที่ 3 การจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านที่ 5 การพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม ด้านที่ 6 การใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้	1.1 ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็น แบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณีและ วัฒนธรรมไทยแก่เด็กปฐมวัย 1.2 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยที่ทันสมัย ทั้งทฤษฎี พัฒนาการเด็ก จิตวิทยาการเรียนรู้ และเทคนิคการ จัดประสบการณ์ที่หลากหลาย 1.3 พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันเทคโนโลยีและ นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย สามารถเลือกใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัย

จรรยาบรรณวิชาชีพครู (ข้อบังคับคุรุสภา พ.ศ. 2556)	บทบาทครูปฐมวัย 7 ด้าน	แนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สำหรับครูปฐมวัย
		1.4 มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการมองอนาคต การศึกษาปฐมวัย เข้าใจแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนำมาปรับใช้ในการวางแผนพัฒนาเด็ก 1.5 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถควบคุมอารมณ์ได้เหมาะสม เป็นแบบอย่างของการมีวินัยในตนเองแก่เด็กปฐมวัย
หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	ด้านที่ 3 การจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านที่ 4 การส่งเสริมทักษะ และพัฒนาการด้านที่ 6 การใช้เทคโนโลยีในการ เรียนรู้	2.1 แสดงความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูปฐมวัย ศรัทธาในคุณค่าของการวางรากฐานชีวิตที่ดีให้กับเด็ก 2.2 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในหลักวิชาการและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมตามวัย 2.3 สร้างสรรค์นวัตกรรมและวิธีการใหม่ๆ ในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้าน บูรณาการสาระการเรียนรู้ผ่านการเล่นและลงมือปฏิบัติจริง 2.4 เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 2.5 ใช้หลักวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ถูกต้อง ทันสมัย และเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย
หมวด 3 จรรยาบรรณต่อ ผู้รับบริการ	ด้านที่ 1 การส่งเสริม สุขภาพและความปลอดภัย ด้านที่ 2 การสร้าง บรรยากาศและ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.1 ดูแลเด็กปฐมวัยด้วยความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น และการให้เกียรติ เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนอย่างเหมาะสม

จรรยาบรรณวิชาชีพครู (ข้อบังคับคุรุสภาฯ พ.ศ. 2556)	บทบาทครูปฐมวัย 7 ด้าน	แนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สำหรับครูปฐมวัย
	ด้านที่ 3 การจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านที่ 4 การส่งเสริมทักษะ และพัฒนาการด้านที่ 5 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	3.2 จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สะอาด และเอื้อ ต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สร้างบรรยากาศที่ อบอุ่น มั่นคง และส่งเสริมความไว้วางใจ 3.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พัฒนาการตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการ เล่น การลงมือปฏิบัติ และการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ห้า 3.4 ส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบทุกด้านอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เน้น การพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 3.5 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ผ่านวิถี ชีวิตประจำวันและกิจกรรมที่หลากหลาย เป็น แบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตน 3.6 สื่อสารกับเด็กด้วยภาษาที่เหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจง่าย ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก มี ความมั่นใจ และภาคภูมิใจในตนเอง 3.7 เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการวางแผน เลือกและตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับวัย
หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วม ประกอบ	ด้านที่ 7 การสร้างความ ร่วมมือกับครอบครัวและ ชุมชน	4.1 ให้เกียรติและเคารพความคิดเห็นของเพื่อนร่วม วิชาชีพ ใช้อาสาสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน และมี มนุษยสัมพันธ์ที่ดี 4.2 แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูล ที่เป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย 4.3 ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นทีม มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็กปฐมวัย แบ่งปันภาระงานอย่างเป็นธรรม

จรรยาบรรณวิชาชีพครู (ข้อบังคับคุรุสภาฯ พ.ศ. 2556)	บทบาทครูปฐมวัย 7 ด้าน	แนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สำหรับครูปฐมวัย
		4.4 ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของเพื่อนร่วมวิชาชีพ โดยเฉพาะครูใหม่หรือครูที่ขาดประสบการณ์ด้านการศึกษาปฐมวัย 4.5 ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง
หมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม	ด้านที่ 5 การพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม ด้านที่ 7 การสร้างความ ร่วมมือกับครอบครัวและ ชุมชน	5.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน ในการพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม 5.2 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมใน การวางแผน สนับสนุนการจัดประสบการณ์ และ ประเมินพัฒนาการเด็ก 5.3 นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และ ทรัพยากรในชุมชนมาบูรณาการในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังความ ภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 5.4 ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้และดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 5.5 นำเสนอผลงานและแนวปฏิบัติที่ดีด้าน การศึกษาปฐมวัยสู่สาธารณะ เพื่อสร้างความ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในสังคม 5.6 ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมให้ เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ทักษะพื้นฐานของ ประชาธิปไตยที่เหมาะสมตามวัย

จากการวิเคราะห์ตารางความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพครู (ข้อบังคับคุรุสภาฯ พ.ศ. 2556) บทบาทครูปฐมวัย 7 ด้าน และแนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครูปฐมวัย สามารถสังเคราะห์ องค์ความรู้ใหม่ 3 ประการ ซึ่งสะท้อนถึงมิติที่สำคัญของวิชาชีพครูปฐมวัยในยุคปัจจุบัน ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ 3 ประการ จากแนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครูปฐมวัย

1. จรรยาบรรณแห่งการบูรณาการ: สร้างสมดุลระหว่างวัฒนธรรมและวัฒนธรรม

ครูปฐมวัยต้องพัฒนาตนเองให้ "ก้าวทันเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย" และส่งเสริม "ทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21" ควบคู่ไปกับการ "ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณีและวัฒนธรรมไทย" และนำ "ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม" มาบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การผสมผสานนี้ยังสะท้อนในแนวทางปฏิบัติอื่นๆ เช่น การใช้หลักวิชาการที่ "ทันสมัย และเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย" การมีวิสัยทัศน์ที่ "เข้าใจแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนำมาปรับใช้" และการส่งเสริมให้เด็ก "เรียนรู้และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ควบคู่ไปกับการพัฒนา "ทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21"

องค์ความรู้นี้แสดงให้เห็นว่าครูปฐมวัยต้องเป็นสะพานเชื่อมระหว่างโลกสมัยใหม่กับรากเหง้าทางวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่มีทั้งความทันสมัยและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

2. จรรยาบรรณแห่งการเชื่อมโยง: ประสานพลังเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

ครูปฐมวัยในยุคปัจจุบันไม่ควรทำงานแบบโดดเดี่ยว แต่ต้องสร้างการเชื่อมโยงใน 3 ระดับ ได้แก่:

2.1 ระดับเพื่อนร่วมวิชาชีพ: "แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์" และ "ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้"

2.2 ระดับชุมชนวิชาชีพ: "เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ" และ "สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา"

2.3 ระดับสังคม: "สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน" และ "นำเสนอผลงานและแนวปฏิบัติที่ดีด้านการศึกษาปฐมวัยสู่สาธารณะ"

การพัฒนาวิชาชีพครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพจึงไม่ใช่เรื่องของการพัฒนาตนเองเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านเครือข่ายความร่วมมือในหลายระดับ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยในภาพรวม

3. จรรยาบรรณแห่งการเสริมพลัง: เด็กมีสิทธิมีเสียงในกระบวนการเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ไม่ได้หมายถึงเพียงการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเคารพในตัวตนและความเป็นมนุษย์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

3.1 "ดูแลเด็กปฐมวัยด้วยความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น และการให้เกียรติ"

3.2 "เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนอย่างเหมาะสม"

3.3 "สื่อสารกับเด็กด้วยภาษาที่เหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจง่าย ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในตนเอง"

3.4 "เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการวางแผน เลือกลงและตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย"

การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพต้องให้ความสำคัญกับมิติของการเคารพสิทธิและความเป็นมนุษย์ของเด็ก ไม่ใช่เพียงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการเท่านั้น แต่ยังต้องสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกที่อยู่บนพื้นฐานของความเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อให้เด็กได้เติบโตอย่างมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง

สรุป

จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพครูและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูทั้ง 5 หมวด ได้แก่ หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และหมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม รวมถึงปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์การศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และบทบาทของครูปฐมวัย 7 ด้าน พบว่ามีความสอดคล้องกันและสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูสำหรับครูปฐมวัยได้อย่างเป็นระบบ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพครูทั้ง 5 หมวดกับบทบาทครูปฐมวัย 7 ด้าน ได้นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจงสำหรับครูปฐมวัย ครอบคลุมทั้งการพัฒนาตนเอง การเป็นแบบอย่างที่ดี การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมตามวัย การส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังได้องค์ความรู้ใหม่ 3 ประการที่สะท้อนมิติสำคัญของวิชาชีพครูปฐมวัย ได้แก่ 1) จรรยาบรรณแห่งการบูรณาการ ที่เน้นการสร้างสมดุลระหว่างนวัตกรรมและวัฒนธรรม 2) จรรยาบรรณแห่งการเชื่อมโยง ที่มุ่งประสานพลังเพื่อพัฒนาวิชาชีพผ่านเครือข่ายความร่วมมือในระดับต่าง ๆ และ 3) จรรยาบรรณแห่งการเสริมพลัง ที่ให้ความสำคัญกับสิทธิและการมีส่วนร่วมของเด็กในกระบวนการเรียนรู้

การปฏิบัติตามแนวทางที่นำเสนอในบทความนี้จะช่วยให้ครูปฐมวัยสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับและศรัทธาจากเด็กปฐมวัย ผู้ร่วมวิชาชีพ และสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม และการเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาปฐมวัยและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สังข์จันทร์. (2567). การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21: ด้านทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ. วารสารวิจัยและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน, 1(5).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติภาส นิ่งสูงเนิน. (2567). การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษา. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 7(2).
- ชยสร สมบุญมาก. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษากับความผูกพันต่อองค์กร. วารสารรัชต์ภาคย์, 16(48).
- ณัฐนิชา มณีพุกษ์. (2566). แนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารร่มพุกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก, 41(2).
- ณัฐริกานต์ อำเจ็ก. (2568). การปลูกฝังคุณธรรมในวัยเด็กผ่านการใช้เทคโนโลยี. วารสารวิจัยวิชาการ, 8(3).
- ณัฐศรณธ์ ร้อยกอง. (2567). แนวทางพัฒนาการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูตามหลักไตรสิกขาของครูกลุ่มโรงเรียนพัฒนมิตร จังหวัดอ่างทอง. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 11(2).

- พญาตา รัตนภิรมย์วานิช. (2563). การปลูกฝังจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถาบันการผลิตครู. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 5(1).
- เตือนใจ ผางคำ. (2565). การสร้างเสริมคุณธรรมของเด็กปฐมวัยในยุคดิจิทัลโดยการสอนแบบไตรสิกขา. Academic MCU Buriram Journal, 7(1).
- ประณต นาคะเวช. (2565). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 16(1).
- พัฒน์นรี จันทราภิรมย์. (2566). โอกาสและความท้าทายของเทคโนโลยีดิจิทัลกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. วารสารเทคโนโลยีศึกษาศาสตร์และนวัตกรรม, 2(2).
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). จรรยาบรรณวิชาชีพครู พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.